

Ilgaz Gümüştas

Zamansız Hamleler

Torbadaki Yumurtalar

Satranç hızlı hamle oyunu değil iyi hamle yapabilme oyunudur. Biz de bugüne kadar yazılarımızda satranç oyuncusunun, satranç kültürüne sahip olması gerektiğini, düşüncesinin derinleşebilmesi için bu kültürün gerekli olduğunu yazdık. Nefret, kin, hırs, bencillik gibi kötü duygulardan uzak durmasının satranç oyuncusunun hem daha mutlu bir hayat sürmesi hem de iyi bir oyuncu olması için olmazsa olmaz şartlar olduğunu anlattık. Bu sosyolojik (toplumsal) açıklamalara bir yenisini daha ekleyerek bu konuyu bitiriyoruz. Gelecek aydan itibaren dikkat, duyum ve algı, öğrenme yöntemleri, hafıza, hayalgücü, düşünme ve tasarım konularını incelemeye başlayacağız.

“Tarihte Neler Oldu” adlı arkeoloji kitabında Gordon Childe insanın zeka ile olan bağlantısını da incelerken şöyle der: “Yerdeki yuvarlak çakıtaşları kendi başına, mağara insanına bıçak fikrini vermez. Kanguru derisininin, çocuğun sırtındaki ceket biçimini alışına kadar araya bir çok süreçlerin ve aşamaların girmesi gerekir”.

Zeka ile ilgili bu açıklamayı satranca uyarlamayı deneyelim. Satranç tahtasındaki taşlar, kendi başlarına kombinezon veya strateji bilgilerini vermezler. Bu fikirleri yaratabilmek için araya bir çok süreçlerin ve aşamaların girmesi gerekir. Gordon Childe devam ediyor : “Hatta bir kırık daldan ya da taş parçasından en basit bir alet bile, uzun bir tecrübenin, sınama ve yanılmaların, zihinde tutulan, hatırlanan ve birbirleriyle karşılaştırılan izlenimlerin meyvesidir.

Peki bir satranç oyuncusu için nedir bu süreçler? Satrancımızı geliştirebilmek için hergün saatlerce satranç çalışmak yeterli mi? Hangi aşamalardan geçmemiz gerekiyor? Bu sorulara cevap vermeye çalışalım.

Satranç tahtasına baktığımız zaman doğru hamleyi bulmamız için tahtanın her tarafına bakmamız gerekir. Biz buna geniş açıdan bakmak deriz. Tahtaya at gözlüğü ile bakıyor olsaydık çevreden gelen tehlikeleri göremezdik. İşte satrançta kazanmak için geniş açıdan bakmamız gibi hayata bakış açımızın da geniş açılı olması gerekir. Bol bol kitap okuyarak, yeni arkadaşlar edinerek, sinemaya tiyatroya giderek kişiliğimizi geliştirir ve bu gelişme sayesinde satrancımızı da ilerletiriz. Bu yaptığımız eylemler boşa giden zaman değildir. Çünkü her yaşadığımız şeyden öğrendiğimiz bir şey vardır. Bir çok dalı olan bir ağaç gibi olmalıdır satranç oyuncusu. Uzun bir direk değil. Böylece bazı dalları kururken bazı dalları meyveler verecektir. Annemin söylediği bir sözle bitiyor yazı.

“Bütün yumurtaları aynı torbaya koyma. Eğer bir yere çarparsan hepsi birden kırılmasın.”